

Magyar tudományosság a világban Hírösszefoglaló – 2025. február

Díjak, kitüntetések

OSCAR-DÍJBAN RÉSZESÜL ÁFRA ATTILA TAMÁS, A BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM OKTATÓJA – Technikai Oscar-díjban részesül **Áfra Attila Tamás**, a Babeș-Bolyai Tudományegyetem Matematika és Informatika Karának alumnusa – Az Amerikai Filmakadémia kihirdette a 2025-ös Technikai Oscar-díjazottak listáját Los Angelesben. Idén tizennégyen vehetik át a rangos elismerést, köztük egy erdélyi szakember, **Áfra Attila Tamás** is, aki 2021 után másodjára érdemelte ki a díjat, akkor Intel Embree fejlesztőcsapatának tagjaként <https://maszol.ro/>

MURAVIDÉKI TÖRTÉNÉSZ KAPJA AZ IDÉN A CSEMADOK FÁBRY ZOLTÁN-DÍJÁT – **Göncz László** muravidéki, Lendván élő történész, művelődésszervező kapja az idén a Csemadok Fábry Zoltán-díját. A díjazott az elismerés átvétele előtt, egy előadással egybekötött beszélgető esten is részt vesz Rétén <https://www.hirek.sk/>

Hírek, események

EGY NEMZEDÉK PORTRÉJA RAJZOLÓDIK KI TÁNCZOS VILMOS ÚJ KÖNYVÉBEN – Az erdélyi tudós társaság neves alakjait szólaltatja meg legújabb könyvében **Tánczos Vilmos**. *A történések színe és visszája* című interjúkötetet Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusán mutatták be – A kötetben tizenhárom beszélgetés kapott helyet <https://liget.ro/>

MAGYAR TUDÓS AZ ÚJ KUTATÓINTÉZETBEN – Bécsben új, egyetemek közötti intézet jött létre a fertőző betegségek kutatására. Az intézet **Semmelweis Ignác** nevét viseli. A projektben összesen hét intézmény vesz részt, a cél pedig a fertőző betegségek, a járványtan, és közegészségügy területén végzett kutatások erősítése. Az intézetnek magyar kutatója is van – **Hermann Enikő** a közösségi médiából értesült a kezdeményezésről. *„Mindig is érdekelt a virológia, és szerettem volna ezen a kutatási területen dolgozni”* – mondta <https://volksgruppen.orf.at/>

A SZLOVÁK ÁLLAMFŐ KINEVEZTE AZ SJE ÚJ REKTORÁT – A Szlovák Köztársaság Alkotmánya 102 cikk. (1.) bek. h/ pontja értelmében **Peter Pellegrini** köztársasági elnök 2025. január 23-án a Selye János Egyetem rektorává nevezte ki **prof. RNDr. Tóth Jánost, PhD.**, akinek február 1-jével kezdődik a rektori megbízatása. Az egyetem élére kinevezett rektor 2009-2017 között rektori tisztségben, később rektorhelyettesként tevékenykedett az intézményben <https://www.ujs.sk/>

CALL FOR PAPERS: TÁRSADALMI-GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, JÓLÉT ÉS ÉLETMINŐSÉG A KÁRPÁT-MEDENCE ORSZÁGAIBAN – Az Erdélyi Társadalom társadalomtudományi szakfolyóirat 2025/2-es számába a „Társadalmi-gazdasági fejlődés, jólét és életminőség a Kárpát-medence országában” témakörben várnak írásokat. A társadalmi-gazdasági fejlődés területi differenciálódását és a regionális egyenlőtlenségek alakulását továbbra is kiemelt figyelemmel kísérik Európában. Miközben ezeket a változásokat a gazdaságilag leszakadó periférikus és félperiférikus régiókban folyamatos társadalmi elégedetlenség övezi, a regionális tudományokban a jelenség az *"Elégedetlenség földrajza"* (Geography of Discontent) címszó alatt generált számos vitát. Kelet-Közép Európában a területi egyenlőtlenségek néhány érdekes sajátossággal rendelkeznek, például a társadalmi-gazdasági fejlődés erőteljes területi polarizációja és fragmentációja, valamint az egyenlőtlenségek mértékének fokozottabb növekedése. Az Erdélyi Társadalom 2025. évi második tematikus száma ezekre a jelenségekre kíván reflektálni <https://www.erdelyitarsadalom.ro/>

KÁRPÁTALJA LEGNAGYOBB MAGYAR NYELVŰ TUDOMÁNYOS ADATBÁZISA – A Kárpátaljai Tudományos Adatbank (KTA, Adatbank) 10 éves fennállását ünnepli, amelyet a Momentum Doctorandus Kárpátaljai Magyar Doktorandusz Szervezet hívott életre és gondoz azóta is. A KTA mára Kárpátalja legnagyobb magyar nyelvű tudományos adatbázisává nőtte ki magát, amely nemcsak az információgyűjtésben, hanem a tudományos kapcsolatok építésében is kiemelkedő szerepet játszik. Arról, hogy mit jelent a 10 éves évforduló a KTA számára és milyen terveik vannak a jövőre nézve, **Fazekas Andreát**, a Momentum Doctorandus elnökét kérdezték <https://kiszo.net/>

KÉSZLETT MŰHELYKONFERENCIA – Hatodik alkalommal szervezte meg a KÉSZLETT műhelykonferenciát a KAB Színháztudományi Szakbizottsága. A rendezvény a színháztudományi kutatás jelenlegi állapotát igyekezett bemutatni a szakmai nyilvánosságnak, és az egymást provokáló témák, folyamatok, kérdések számára kívánt beszédteret teremteni. A plénumelőadást **Selyem Zsuzsa**, a Babes-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának docense tartotta. A frissen elkészült és a konferencián bemutatott kutatási anyagok a módszerek problémáit vizsgálják, valamint kapcsolódásra kész eredményeket kínálnak. Az erdélyi színháztudományi kutatás trendjeit aktív és folyamatosan alakuló tudásbázisként mutatják be. A konferencián színházi kutatók, egyetemi tanárok és három doktori iskola doktoranduszai tartanak előadásokat... <https://kab.ro/>

ELHUNYT MARIANNA D. BIRNBAUM IRODALOMTÖRTÉNÉSZ, AZ ESTERHÁZY-KALAUZ SZERZŐJE – Az első magyar volt, aki irodalomtudományi doktori fokozatot szerzett az Egyesült Államokban – A 94 éves korában elhunyt **Marianna D. Birnbaum** (eredeti nevén **László Daisy**) 1934-ben született Budapesten. A holokausztot tízévesen egy befallazott rejtékhelyen vészelte át, míg családja többi tagját megölték a nácik. 1956-ban férjével az Egyesült Államokba emigrált, ahol a Kaliforniai Egyetemen (UCLA) szerzett diplomát – ő volt az első magyar, aki irodalmi doktorátust szerzett az USA-ban –, majd történészként és egyetemi oktatóként dolgozott. Kutatásai a 15–16. századi művelődéstörténetre, a zsidó kultúrtörténetre és a női életutakra összpontosítottak <https://magyarnarancs.hu/>

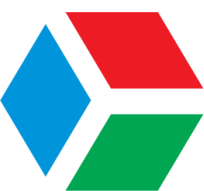
KÖTETBEMUTATÓKKAL MÉLTATTÁK AZ ANYANYELV NAPJÁT A RÁKÓCZI-FŐISKOLÁN – Könyv- és folyóiratbemutatót tartottak a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kótyuk István Filológia

Campusán. A főiskola filológia tanszékének rendezvényét az anyanyelv nemzetközi napja kapcsán tartották meg <https://karpatalja.ma/>

Várható események, felhívások

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS: AMAT FIATAL KUTATÓI DÍJ – Az Amerikai Magyar Akadémikusok Társasága (AMAT) pályázatot hirdet Fialat Kutatói Díjára. A díj a Magyarországon vagy a Kárpát-medencében élő magyar tudósok egyesült államokbeli tudományos konferencián való részvételét támogatja. A beadási határidő: március 15. <https://mta.hu/>

IV. OKTATÁS HATÁRHELYZETBEN KONFERENCIA – A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem Humántudományi Tanszéke és Neveléstudományi Intézete 2025. május 9-én szervezi meg a IV. Oktatás Határhelyzetben konferenciát, melynek címe: *A sokféleség mint érték* <https://partium.ro/>

VMAT
Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács
Akademski savet vojvodanskih Mađara
Vojvodinian Hungarian Academic Council

A TUDÓSTALÁLKOZÓ ÉS A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA IS JUBILEUMOT ÜNNEPEL (FELHÍVÁS) – A Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács (vmat.rs, VMAT, Újvidék) 2025. május 20-án 14:00 – 20:00 óra között megrendezi a 15. Tudóstalálkozót, melynek helyszíne az idén kivételesen nem Szabadka, hanem Budapest. A 15. Tudóstalálkozó már önmagában egy kisebb évfordulót jelent, igazán

ünnepi jellegét azonban az adja, hogy az MTA 200 jubileumi programjának része lesz. A 15. Tudóstalálkozó az MTA felújított székházában (Széchenyi István tér 9.) tartjuk. A tudományos konferencia célja most is az, ami az előző években: hogy elősegítse a magyar nyelvű tudományos gondolat és kommunikáció fejlődését Vajdaságban, közös fórumot biztosítson a vajdasági magyar tudományos élet szereplőinek, fejlessze a vajdasági magyar tudományosság rendszerszintű és intézményes potenciáljait, hozzájáruljon a régió belüli és a régióközi tudományos együttműködés kiépítéséhez. Az idén az MTA alapításának 200. évfordulója lesz. A 15. Tudóstalálkozó Budapesten bepillantást nyújt az MTA világába, a magyar főváros tudományos-művelődési életébe, számos kapcsolódási és tájékozódási lehetőséget kínál <https://vmat.rs/>

KÖNYVBEMUTATÓT ÉS TUDOMÁNYOS FÓRUM A HUNGAROLÓGIA KÖZPONTBAN – Az idén ünnepli a Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200 éves évfordulóját. A Kárpátaljai Magyar Akadémia Tanács (a továbbiakban KMAT) múlt év végi közgyűlésének határozata alapján a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézete (a továbbiakban UMOTI) is bekapcsolódik az ünnepi eseménysorozat megszervezésébe és lebonyolításába, amelynek célja a magyar tudomány, innováció, kutatás bemutatása Ukrajnában, illetve az anyaországban egyaránt. 2025 májusában két napon keresztül a Magyar Tudományos Akadémia székházában kerül bemutatásra az élményalapú programokon keresztül a kárpátaljai magyar tudományosság, innováció és a közösségi értékek ... <https://kmat.uz.ua/>

OKTÓBER 26–31. KÖZÖTT RENDEZI MEG Sarasotában az Amerikai Magyar Orvosszövetség az 56. tudományos konferenciáját <https://hmaa.org/>

A FÓRUM KISEBBSÉGKUTATÓ INTÉZET AZ IDÉN IS MEGHIRDETI A FIATAL KUTATÓKNAK SZÓLÓ TÓTH KÁROLY FIATAL KIVÁLÓSÁGI PROGRAMOT – A Fórum Kisebbségkutató Intézet Tóth Károly Fiatal Kiválósági Program (TKFKP) névvel pályázatot hirdet a társadalomtudományi kutatások iránt elkötelezett szlovákiai fiatalok támogatására. Pályázhat minden 30 éven aluli szlovákiai állampolgár, akinek a pályamunkája megfelel a TKFKP kiírása által meghatározott feltételeknek – A pályamunkák leadási határideje: 2025. szeptember 30.
<https://felvidek.ma/>

2025. ÉVI EME KÖZGYŰLÉS – Az Erdélyi Múzeum-Egyesület éves közgyűlését Kolozsvárott tarja a Protestáns Teológiai Intézet (Bocskai/Avram Iancu tér 13.) dísztermében 2025. március 29-én, szombaton de. 10 órai kezdettel <https://eme.ro/>

Kérjük szíves közreműködésüket abban, hogy a tájékoztató azon részei, amelyek a kutatóhely számára relevánsak, megküldésre kerüljenek annak vezetősége, illetve minden érdeklődő és érdekelt munkatárs részére.

Együttműködésüket köszönjük!